
JÁTÉK RENGETEG

Anikóval az egyetemi évek alatt ismerkedtem meg. Már akkor egyértelmű volt számomra, hogy egy elhivatott, a szakmája iránt elkötelezett embert ismerhettem meg a személyében. Sokan ismerhetik a Facebookról, napról-napra inspirálja követőit, hívja közös ötletelésre a szülőket, szakembereket azzal kapcsolatban, miként tehetjük a fejlődést a kicsik, és a legkisebbek számára is örömteli, játékos élménnyé.

Bóti Anikó, értelmileg akadályozottak pedagógiája, illetve autizmus spektrum pedagógiája szakos gyógypedagógus. A Játék rengeteg Facebook oldal és a Zircen működő ugyanazon nevet viselő fejlesztőház tulajdonosa

A Játék rengeteg Facebook oldalán láttam, hogy időről-időre bemutatkozol a követőknek, a közösséghez újonnan csatlakozóknak. Bakonybélben élsz és Zircen indítottál fejlesztőházat. Hogyan vezetett az utad az országnak erre a részére?

Szerencsém van, mert az ország több részén éltem már hosszabb-rövidebb ideig. Az Alföldön, Izsákon nőttem fel, ott laknak a szüleim ma is. Középiskolába Csongrádra jártam. Innen már miután rájöttem, hogy nem az idegenforgalom az én utam, egyértelmű volt, hogy a továbbtanulást csak Budapesten az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán képzelem el, nem is jelentkeztem máshova. A férjem bakonybéli, és én is beleszerettem a hegyekbe, így költöztünk oda. Több mint 15 év budapesti lét után úgy döntöttünk, hogy nem nekünk való a fővárosi élet, vidéken jobb életkörülményeket tudunk a gyerekeinknek biztosítani. Munkalehetőség a hozzá közel lévő nagyobb településen Zircen volt először, a Pedagógiai Szakszolgálatban. Így mivel Zircen ismertek meg az emberek, adott volt, hogy ott próbálok meg segíteni a családoknak.

Több helyen is dolgoztál, sok területen szereztél tapasztalatot. Melyik áll a szívedhez legközelebb?

Ez egy nehéz kérdés, mert mindig, minden helyen nagyon jól éreztem magam, és többnyire remek munkatársaim voltak, akikre felnézhettem. Talán az első élményeim a legmeghatározóbbak. Az érettségi után két évig nem vettem fel a Bárczira - és mivel nem akartam máshova járni - így 18 évesen kezdtem el Budapesten, az egyik legnagyobb szegregált intézményben asszisztensként dolgozni. Mellette pedig a gyógypedagógiai asszisztens képzést végeztem hétvégente.

Megtapasztalhattam milyen a gyógypedagógusok keze alá dolgozni, hogyan kell tanulási helyzetekben segíteni a gyerekeket, milyen módon lehet a családokkal a napi eseményeket megbeszélni, és elleshettem tőlük sok szakmai trükköt. Láthattam, hogy mennyire fontos a gyógypedagógus személyisége, hogy persze kell a tudás, és a tapasztalat, de az még nem elég, kell, hogy a gyermek és a felnőtt tudjon egymással kapcsolódni.

Míndezek mellett a többi, már rutinos asszisztens kollégától a gondozáshoz szükséges tudást sajátíthattam el. Ott ismertük a gyerekeket és a családokat, napi 8 órát voltam velük, mindenre jutott idő. A legjobb és a legtöbb tudást, itt szereztem. Azóta is hiszem, hogy az asszisztensek kincsek, elképesztően mély kapcsolat van köztük és a gyerekek között.

Ha pedig az elmúlt évekre gondolok, akkor a korai fejlesztés és a halmozottan sérült gyermekek és fiatalok ellátása áll hozzám a legközelebb.

Mi az egyetemen talákoztunk először, ahol amellet, hogy csoporttársak voltunk, volt egy nagyon izgalmas, közös szabadon választható tantárgyunk és ahhoz kapcsolódó gyakorlatunk. A mai napig segített súlyosan halmozottan sérült gyermekek fejlesztését, családját tanácsadás keretén belül?

Bizony, azok emlékezetes helyzetek voltak, sokkal több, mint egy átlagos gyakorlat. Nekem ott, az a kurzus elindított valamit, amiről – ahogy az oktatónk, Márkus Eszter fogalmazott – „nem lehet lejönni”. Az egyetem alatt többször önkénteskedtem többször a Bliss Alapítvány nyári táborában. Teljesen beszippantott ez a terület. Itt ismertem meg többek között az augmentatív és alternatív kommunikációt, ami a későbbiekben is nagy segítség volt a nem vagy alig beszélő gyermekek ellátása során.

A költözésünk előtt Budapesten dolgoztam a Dió Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, EGYMI, Kollégium és Gyermekotthonban utazó gyógypedagógusként, súlyosan-halmozottan sérült gyerekeket láttunk el egy nappali foglalkoztatóban. Itt egy remek csapat tagja lehettem, sokat tanulhattam a kollégáktól, és persze a gyerekektől, fiataloktól. Itt nagyon meghatározó volt számomra, hogy a különböző szakemberek milyen jól tudnak együtt dolgozni, ha megtalálják a közös hangot.

Amikor Zircen kezdtem dolgozni a Pedagógiai Szakszolgálatban, akkor nyilvánvalóan nem foglalkoztam súlyosan halmozottan sérült gyerekekkel, és egy idő után egyre jobban hiányzott. Képzéseket folyamatosan végeztem, az ismereteimet igyekeztem bővíteni, de az egyértelműen más, mint a közös munka.

Aztán valahogy híre ment, hogy itt vagyok, eleinte Veszprémbe jártam ki egy speciális bölcsődébe a szülők kérésére, majd egyre több családdal kerültem kapcsolatba már Zircen is. A hetem csúcspontjai ezek a találkozások.

Talán ez az egyik legnagyobb kihívásokat támaztató terület a gyógypedagógia világában. Mindig ámulattal figyelem azok munkáját és eredményeit, akik kommunikációjukban súlyosan érintett gyermekekkel foglalkoznak. Fantasztikus, ahogy utat találnak a gyermekekhez, fiatalokhoz. Neked van ilyen jellegű tapasztalatod? Mi a kulcsa ennek a munkának?

A korai fejlesztés során, a halmozottan sérült gyermekeknél, de a különböző szindrómák esetében is gyakran találkozom nem vagy alig beszélő gyermekekkel.

Az esetleges organikus okok pontos feltárása elengedhetetlen, ami természetesen orvosi kompetencia.

Gyógypedagógusként azt gondolom, hogy talán a legfontosabb a türelem és a másik szükségleteinek felismerése. Fontos, hogy tudják várakozni, hogy ne öt kérdést tegyek fel pár másodperc alatt, vagy hogy észrevegyem, ha Ő éppen egy teljesen más dologban merül el, és még nem tud rám hangolódni.

A másik kulcs, azt hiszem, a család megismerésére, és bevonása a folyamatba, mert a kommunikáció fejlesztése nem 45 percen történik a négy fal között, hanem 0-24 órában, többnyire otthon vagy az intézményben. Emiatt is fontos, hogy olyan célokat tűzzünk ki közösen, amik őket viszik előre a mindennapokban.

Most vidéken dolgozol és végzel gyógypedagógiai tevékenységet. Miben látod másnak az ottani munkát ahhoz képest, amit korábban Budapesten tapasztaltál?

Nehéz összehasonlítani, mert én Budapesten intézményi keretek között és többnyire csoportos helyzetekben dolgoztam.

De talán, itt gyakrabban találkozom egy családon belül több generációval, nem ritka, hogy a gyermeket elkíséri a nagymama is a vizsgálatra, így egy kicsit a családdinamikába is beleláthatok.

A másik, amit tapasztalok, - de azt hiszem ez nem a vidék sajátossága-, hogy a gyógypedagógia, a gyógypedagógus munkája még mindig kicsit misztikus, egy kicsit megfoghatatlan, én ezért is szeretek mesélni róla.

Sokat posztolsz, nagyon sok izgalmas témában. Amik igazán megragadták a figyelmemet, azok a Pikler szemléletről szóló posztjaid. Egy picit mesélj nekünk erről a szemléletről.

O, erről a témáról órákat tudnék mesélni, mert sajnos azt tapasztalom, hogy bár Magyarországon élt és kidolgozott egy elképesztő módszert, mégsem kap elég elismerést itthon (!) a mai szakemberek között. De igyekszem rövidre fogni. Így viszont biztosan kimaradnak fontos részek. Akinek felkeltette az érdeklődését, a www.pikler.hu oldalon vagy az oldalon elérhető sok-sok könyvben bővebben utána tud olvasni.

Pikler Emmi (gyermekorvos 1902-1984) nevééről az első, ami eszembe jut az ez a gondolat: a „csecsemőgondozás új korszakát hozta el”.. ami azt hiszem ma még aktuálisabb, mint akkor volt, engem is ezért ragadott magával. Pikler Emmi az 1930-as években gyermekorvosként dolgozott, az általa követett családokat rendszeresen látogatta az otthonukban, és az orvosi tanácsok mellett azt hangsúlyozta, hogy mennyire fontos a gyermekeket szabadon hagyni, egy olyan biztonságos teret kialakítani, amelyben ők az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően haladhatnak. Mindezek mellett pedig a gondozási helyzeteket kiemelten fontosnak tekintette. Ugye micsoda felismerés volt... és mennyire elfelejtettük ezt mára?

1946-ban Budapesten, a híres Lóczy utcai csecsemőotthon vezetőjeként lehetősége volt az általa kidolgozott gyermeknevelési módszer pedagógiai gyakorlatát kidolgozni és megvalósítani. Erről hosszan ír könyveiben, pontos adatokkal és rengeteg csodás fényképpel mutatja be a szemlélet fontosságát, az eredményeit és hatékonyságát.

Mi a legszimpatikusabb számodra ebben a szemléletben?

Az, ahogy hisznek a gyermekekben, partnerként kezelik őket, időt és valódi odafordulást adnak nekik. Már a játékok kiválasztásával, a környezet kialakításával egy olyan motíváló közegbe helyezik őket, ahol az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően fejlődhetnek.

A gyerekek partnerek, a gondozási helyzetek pedig nem a „gyorsan essünk túl rajta” események. Ilyenkor van idő beszélgetni, ismerkedni, élményeket megosztani.

Ez a szemlélet nagyon közel áll hozzám, és igyekszem a Baba-Mama-Apa foglalkozások keretein belül megismertetni a családokkal is.

Ráadásul manapság szakemberként és szülőként is azt látom, hogy hatalmas hangsúlyt fektetünk a csecsemők és kisgyermek mozgásfejlődésére, és nem igazán kerül középpontba a játéktevékenységük. Pedig sokat tudhatunk meg róluk ezeknek a tevékenységeknek a megfigyelése alapján, és ezt a Pikler szemléletben kiemelt helyen áll.

Munkánk során azt tapasztaljuk, hogy a gyermekkel való foglalkozás mellett egyre kiemeltebb szerepet kell kapni a szülőedukációnak. Te milyen vonalak mentén szoktál beszélgetni a szülőekkel.

Ez nyilvánvalóan attól függ, hogy milyen keretek között találkozunk. Egy kötetlenebb Baba-Mama-Apa foglalkozás keretein belül, ahol többen vagyunk jelen, és mindenki a saját kérdéseit, prioritásait, tapasztalatait adhatja hozzá a beszélgetéshez, vagy egy konkrét probléma felderítése és megoldása a cél egy konzultációs helyzetben. Ami szerintem rendkívül fontos, és mindig hangsúlyozom az a rendszer és a napirend fontossága a gyermek és a család életében, mert ez mindennek az alapja. Emellett a játékok kiválasztása és a képernyőidő még a „vesszőparipám”.

A szülőeknek nincs könnyű dolguk, olyan sok oldalról kaphatnak támadásokat, jobb esetben csak kéretlen tanácsok formájában, és még a közösségi média is tele van csodaszép, csinos, mindig mosolygós édesanyákkal, édesapákkal és gyerekekkel. Valljuk be a hétköznapok pedig nem mindig ilyenek. Ráadásul egyre többször tapasztalják, hogy „mindenki mást mond”, nehéz megtalálni a hiteles információkat. Igyekszem egy kicsit ebben segíteni őket.

